

«Просвіта народу в уявленні галицьких русинів і початок видавничої діяльності товариства «Галицько-руська матиця» (1848–1850 рр.)» проаналізував погляди галицької руської інтелігенції, особливо греко-католицьких священників середини XIX ст., на просвіту народу, виокремив причини створення та особливості діяльності заснованого (1848 р.) у Львові товариства «Галицько-руська матиця». Доповідач надав перелік перших видань «Галицько-руської матиці» і зазначив, що після другого З'їзду руських вчених (березень 1850 р.) «Галицько-руська матиця» поступово відійшла у тінь нового великого культурно-просвітницького проекту галицьких русинів – спорудження Народного Дому та другої міської церкви у Львові, а її видавничі діяльність великою мірою і надалі залежала від компромісів між нечисленними руськими науковцями та найбільшою частиною руської інтелігенції – греко-католицьким духовенством.

Засідання секції «Історія української книжкової культури» відбувалося динамічно, в атмосфері підвищеного інтересу до кожної з виголошених доповідей. Серед пропозицій учасників секції одностайне схвалення отримали

такі: доцільність започаткування Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського серії перевидань праць корифеїв книгознавчої, бібліотекознавчої, бібліографознавчої галузі; створення повної бібліографії праць М. С. Грушевського та літератури про нього.

Часові рамки не дали можливості виступити всім бажаним, тому ознайомитися з тезами доповіді інших учасників секційного засідання, як і загалом конференції, можна у виданні «БІБЛІОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ»: 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 лист. 2018 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. Київ, 2018. URL: [http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/all\\_files/201811\\_artilces\\_field\\_dopmat\\_files/conf\\_nbuv\\_2018\\_proceedings.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/all_files/201811_artilces_field_dopmat_files/conf_nbuv_2018_proceedings.pdf)

**Галина Ковальчук,**  
директор Інституту книгознавства НБУВ  
**Тетяна Мяскова,**  
старш. наук. співробітник НБУВ

### **Визначні бібліотекознавці та бібліографи Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: до 100-річчя Бібліотеки**

У засіданні секції «Визначні бібліотекознавці та бібліографи Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: до 100-річчя Бібліотеки» взяло участь майже 40 фахівців з провідних бібліотек України та наукових установ, зокрема: Британської бібліотеки, Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого, Української академії друкарства (Львів), Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, Національної бібліотеки України для дітей, Національної історичної бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного, Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, бібліотеки Київського національного торговельно-економічного університету, Ради національної безпеки і оборони України.

У вступному слові науковий керівник секції, провідний науковий співробітник НБУВ, д-р історичних наук **Н. В. Стрішенець** ознайомила присутніх з історією створення Бібліотеки, складною долею її фундаторів. Темою свого виступу вона обрала сторінки життєвого шляху бібліографа Всенародної бібліотеки України Ярослава Стешенка, репресованих і розстріляних її директорів – Степана Пилиповича Постернака, Нечипора Мироновича Миколенка, Антона Микитовича Яременка (в. о. директора), Василя Михайловича Іванушкіна.

Директор Інституту книгознавства НБУВ, д-р історичних наук **Г. І. Ковальчук** презентувала збірник «Віктор Федорович Іваницький (1881–1955). Життя, віддане книзі» (Київ, 2018), присвячений заступнику директора Всенародної бібліотеки України (1923–1933), керівнику

відділу Орієнталія та інших спеціалізованих підрозділів Бібліотеки, відомому книгознавцю і сходознавцю. Доповідачка висвітлила основні віхи життєвого шляху вченого, охарактеризувала його наукову спадщину.

Учений секретар Інформаційно-бібліотечної ради НАН України, канд. історичних наук **Г. І. Солоіденко** свій виступ «Співробітники Бібліотеки – секретарі інформаційно-бібліотечної ради НАН України: дати, події, люди» присвятила історії створення Ради, основним напрямом її діяльності. Доповідачка дослідила внесок своїх попередників-секретарів – Я. Н. Прайсмана, М. Я. Каганової, В. О. Резнікової, Т. А. Ігнатівич, А. А. Свободи.

Про долю українського етнографа Олекси Воропая та його дружини Валентини, їх роботу в Британській бібліотеці докладно розповіла куратор Відділу Європейських студій Британської бібліотеки **О. В. Керзюк**. Свій виступ вона побудувала на матеріалах щоденникових записів О. Воропая, що містять його враження від країни, життя української громади в Англії, фактичні дані про письменників, істориків.

Увазі присутніх було представлено науково-довідкове видання «Історія української бібліотечної справи в іменах (кінець XIX ст.–1941 р.): матеріали до біобібліографічного словника». Його детально охарактеризувала автор-укладач – науковий співробітник НБУВ, канд. історичних наук **Л. В. Гарбар**. Вона наголосила, що видання має на меті залучення до наукового та суспільного обігу відомостей про відомих діячів бібліотечної справи України.

Доцент Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, д-р історичних наук **Т. Р. Каросєва** свій виступ присвятила ініціаторам і творцям Вінницької філії Всенародної бібліотеки України

Ю. С. Александровичу і В. Д. Отамановському. Спираючись на широку джерельну базу доповідачка докладно висвітлює період становлення і розбудови найбільшої на той час книгозбірні Поділля. Наприкінці виступу Т. Р. Кароєва зазначила, що за ініціативою бібліотекарів у Вінниці іменами Ю. С. Александровича і В. Д. Отамановського названо вулиці.

Про діяльність відомого книгознавця, колишнього завідувача відділу стародруків ВБУ Сергія Маслова йшлося у доповіді державного експерта Апарату РНБО України, канд. історичних наук **О. І. Ємчук**. Доповідка детально зупинилася на висвітленні наукового доробку родини Маслових, її внеску в українську науку, поділилася власними враженнями від спілкування з людьми, які особисто знали Василя і Сергія Маслових.

Результати ґрунтового дослідження про життя і діяльність бібліографа ВБУ Віри Шпілевич, про її особистий внесок в українську бібліографію презентувала головний бібліограф Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого **Н. В. Казакова**.

Виступ завідувачки відділу НБУВ, д-ра наук із соціальних комунікацій **Т. В. Добко** «Софія Врублевська – керівник довідково-бібліографічного відділу Бібліотеки» був насичений теплими спогадами та збагачений цікавим

ілюстративним матеріалом про свого колишнього керівника-наставника.

Головний бібліотекар НБУВ **О. В. Полякова** свій виступ присвятила діяльності Н. І. Малолетової, яка 62 роки життя віддала розбудові міжнародного книгообміну в Бібліотеці. Доповідка розповіла про життєвий шлях і науковий доробок Ніни Іванівни.

Про бібліографічну діяльність К. І. Скокан у царині красного письменства докладно розповіла мол. науковий співробітник НБУВ **О. Л. Сокур**. Присутні мали змогу переглянути бібліографічні покажчики, підготовлені особисто Катериною Ієронімівною або у співавторстві.

Загалом на секційному засіданні було заслухано 11 з 15 заявлених доповідей. Його учасники мали змогу поділитися враженнями та власними спогадами, поспілкуватися з колегами. Перед присутніми постала складна і непересічна історія найбільшої бібліотеки країни через постаті особистостей, які творили цю історію.

**Олена Сокур,**

мол. науковий співробітник НБУВ

**Надія Стрішенець,**

д-р історичних наук, провід. наук. співробітник НБУВ

## Оптимізація бібліотечної діяльності у розвитку національного інформаційного простору

7 листопада 2018 р. в рамках Міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. 100-річчя Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського» відбулося засідання секції «Оптимізація бібліотечної діяльності у розвитку національного інформаційного простору».

У секційному засіданні взяло участь 46 осіб, зокрема провідні інформаційні фахівці ДП «Український інститут інтелектуальної власності (УКРПАТЕНТ)», Національної історичної бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України для дітей, Наукової бібліотеки Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. До порядку денного секції було включено 49 доповідей, з яких 11 детально обговорено.

Засідання секції відкрив заступник ген. директора НБУВ, керівник СІАЗ, д-р іст. наук, професор **В. М. Горювий**. Він охарактеризував сучасний стан розвитку бібліотечно-інформаційної діяльності в Україні, виокремив проблеми, які постали перед бібліотечними інституціями в умовах упровадження в суспільну практику електронних технологій, окреслив перспективні підходи до вирішення актуальних завдань. Було наголошено, що потрібні рішення для модернізації бібліотечної справи можуть бути знайдені на шляху поглиблення взаємодії бібліотек із структурами громадянського суспільства, яке, з одного боку, формує запит на бібліотечні продукти і послуги, а з іншого – здатне надати комплексну підтримку різним бібліотечним ініціативам і проектам.

На переконання фахівця, бібліотеки мають розширювати номенклатуру пропонованих продуктів і послуг, прагнути до модернізації бібліотечно-інформаційного обслуговування, бібліотечної галузі загалом, щоб бути здатними задовольнити різноманітні інформаційні запити. У цьому контексті було висвітлено підходи до впровадження в бібліотечну практику інноваційних технологій інформаційно-аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, досвід яких засвідчив здатність сучасних бібліотек оперативно адаптуватися до реалій і потреб сьогодення.

У своєму виступі В. М. Горювий підкреслив, що стратегічне значення бібліотек, їхніх бібліотечно-інформаційних ресурсів істотно зростає в умовах глобальних інформаційних впливів та інформаційних війн. У зв'язку з цим розвиток інформаційного ресурсу бібліотек слід розглядати в контексті суспільного розвитку. Водночас розкриття бібліотечно-інформаційними ресурсами свого інформаційного потенціалу, реалізація ними своєї ролі як інформаційної основи державотворення можливе лише за умови глибокої інтегрованості бібліотек у суспільні процеси. За такої стратегії наявні бібліотечні фонди та створені на їх основі бібліотечно-інформаційні продукти стають чинником, який сприяє формуванню і збереженню національної ідентичності.

Не залишилися поза увагою учасників секційного засідання актуальні питання ролі бібліотек у формуванні і розвитку національного інформаційного простору, акумуляції і збереженні документів вітчизняного сегмента інтернет-середовища, підходів до участі бібліотек у формуванні медіа культури і медіа грамотності, розвитку осо-